
Vergaderjaar 2008–2009

---

21 501-20

Europese Raad

Nr. 406

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BUITEN-
LANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 december 2008

Graag bieden wij u hierbij, mede namens de minister-president, de geannoteerde agenda aan van de Europese Raad van 11 en 12 december 2008.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

GEANNOTEEERDE AGENDA VAN DE EUROPESE RAAD VAN 11 EN 12 DECEMBER 2008

In deze geannoteerde agenda wordt zoals gebruikelijk vooruitgeblikt op de Europese Raad. In de bijlage zijn de concept-conclusies van de Europese Raad opgenomen.

Verdrag van Lissabon

Op de Europese Raad van oktober jl. heeft Minister-president Cowen een analyse gegeven van de resultaten van het referendum betreffende het Verdrag van Lissabon. Hij verklaarde dat vier onderwerpen tijdens de referendumcampagne een grote rol hebben gespeeld: de eigen Commissaris, defensie en de traditie van neutraliteit, sociaal-ethische kwesties en belasting.

Afgesproken is dat Minister-president Cowen op de Europese Raad in december elementen voor een oplossing zal aandragen, waarmee Ierland in staat kan worden gesteld het goedkeuringsproces van het Verdrag van Lissabon af te ronden. Daarnaast streeft het voorzitterschap naar een tijdpad om die elementen uit te werken als onderdeel van de gezamenlijke oplossing.

Tegelijkertijd zal ook worden gezien of de verkiezingen voor het Europees Parlement in juni 2009 op basis van het Verdrag van Lissabon of het Verdrag van Nice zullen plaatsvinden.

Nederland acht het van belang dat gezamenlijk een oplossing wordt gevonden. Het goedkeuringsproces dient voort te gaan. De Nederlandse inzet is erop gericht dat het Verdrag van Lissabon zo spoedig mogelijk in werking treedt.

Economische en Financiële kwesties

De financiële crisis en de gevolgen daarvan voor de reële economie zullen wederom een belangrijk agenda onderwerp zijn, toegespitst op: (1) de versterking van de financiële stabiliteit en het financiële toezicht, (2) de hervorming van de internationale financiële architectuur en (3) de ideeën van de Europese Commissie voor een economisch herstelplan. De verwachting is dat vooral het laatste deelonderwerp, maatregelen voor de reële economie, in de discussie centraal zal staan.

Versterking stabiliteit en financieel toezicht

De Europese Raad zal spreken over de stabiliteit van het financiële systeem en het financiële toezicht. Hierbij zal ook de slotverklaring van de G20-top aan de orde komen. Nederland vindt dat de G20-slotverklaring alle belangrijke elementen bevat om de stabiliteit van het financieel systeem te borgen en om het toezicht in de toekomst te versterken. Het is nu tijd voor nadere uitwerking en implementatie. Dat zal voor Nederland voor een belangrijk deel in Europees verband gebeuren.

Nederland staat een snelle en gecoördineerde implementatie van de Europese maatregelen ter versterking van de financiële stabiliteit voor. Dit dient te geschieden aan de hand van het overeengekomen actieplan om de liquiditeit in het systeem te herstellen, het banksysteem te herkapitaliseren, bancaire leningen te garanderen en de spaartegoeden te beschermen. Daarnaast vindt Nederland dat de lopende initiatieven van de Ecofin Raad zoals de *Immediate responses to the financial turmoil*, de

Roadmap on financial supervision en de Actions taken in response to the financial turmoil volgens plan moeten worden geïmplementeerd.

Hervorming internationale financiële architectuur

Gezien de omvang van de crisis en de internationale interdependentie zijn er duidelijke nieuwe afspraken op mondiaal niveau nodig over de internationale 'architectuur' van financiële instellingen. Nederland steunt de afspraken die hierover in G20-verband zijn gemaakt. Belangrijke inzet voor Nederland zal zijn om een centrale rol aan het IMF te geven in het handhaven van de mondiale financiële stabiliteit. De Ecofin Raad zal op zijn vergadering van 10 maart 2009 een bijdrage leveren aan het vervolg van de discussie in onder andere G20-verband.

Reële economie

Veel aandacht zal uitgaan naar de maatregelen die de lidstaten en de Unie kunnen nemen om de negatieve ontwikkeling van de reële economie te beteugelen. Een belangrijk vertrekpunt van de discussie is de mededeling van Commissievoorzitter Barroso van 26 november inzake een Europees economisch herstelplan. In die mededeling wordt een samenhangende en gecoördineerde aanpak bepleit. Daarbij wordt aandacht besteed aan de mogelijkheid voor lidstaten en Commissie om budgettaire en andersoortige stimuleringsmaatregelen te nemen. De Commissie geeft daarbij aan dat in haar ogen een budgettaire impuls van 1,5% BBP in de EU-economie wenselijk zou zijn. De Commissie spreekt zich uit voor zowel nationale (1,2% BBP = € 170 miljard) als Europese stimuleringsmaatregelen (EU-begroting en EIB, samen € 30 miljard = 0,3% BBP). Daarbij onderstreept de Commissie het belang van een nauwkeurige naleving van de procedures van het Stabiliteits- en Groeipact en van het bewaken van de tijdelijkheid van de maatregelen. Daarnaast doet de Commissie aanbevelingen aan de lidstaten over economische hervormingen (verbetering marktwerking, flexibilisering arbeidsmarkten, vermindering administratieve lasten). Tenslotte stelt de Commissie een reeks communautaire maatregelen voor die de Europese economie sterker en duurzamer moeten maken.

Nederland is bezorgd over de huidige financiële crisis en de effecten ervan op de reële economie. In dat licht is een gecoördineerde Europese aanpak ter verzachting van de effecten van de crisis op de reële economie een stevig signaal. Het is goed dat de Commissie in deze discussie het voortouw heeft genomen met de ideeën voor een Europees economisch herstelplan.

Nederland constateert met waardering dat de Commissie de oplossingen in het Europees economisch herstelplan plaatst binnen het kader van het EG-Verdrag, het Stabiliteits- en Groeipact (SGP) en het Lissabonproces en dat de Commissie op langere termijn de versterking van het groei-vermogen van de economie en solide overheidsfinanciën centraal stelt. De diverse in het plan aangekondigde voorstellen zullen te zijner tijd wel apart op hun merites moeten worden beoordeeld. Nederland zal hierbij en in de discussie in de Europese Raad scherp letten op de onderstaande zaken.

- Een realistische beoordeling van de inspanningen die van lidstaten verwacht kunnen worden;
- Een focus op maatregelen die de problemen daadwerkelijk bestrijden;
- De samenhang van alle maatregelen in de financiële sector en daarbuiten;
- De tijdelijkheid van de maatregelen van de lidstaten;
- De naleving van de procedures van het stabiliteits- en groeipact;
- Geen verstoring van de interne markt;

- Respecteren van de meerjarige afspraken over de EU-begroting (de financiële perspectieven).

De maatregelen die het kabinet op 21 november bekend maakte, sluiten goed aan bij de door de Commissie bepleite aanpak. Via deze maatregelen helpt het kabinet burgers en bedrijven om de crisis te doorstaan, onder andere via de regeling voor werktijdverkorting en door bedrijven fiscaal te stimuleren om ook in 2009 en 2010 te blijven investeren. Met dit pakket maatregelen, met de stimuleringsmaatregelen in de miljoenennota, met de doorwerking van het Nederlandse trendmatige begrotingsbeleid, met de ingrepen in de financiële sector en met de maatregelen die nog worden onderzocht, zal Nederland ruimschoots zijn aandeel leveren.

Klimaat en energie pakket

Het Franse voorzitterschap zet erop in om tijdens deze Europese Raad de weg vrij te maken voor een politiek akkoord over het klimaat- en energiepakket met het Europees Parlement. Het pakket is aan de orde geweest in de Milieuraad (4 december), zal op de Energieraad (8 december) besproken worden en vervolgens tijdens de Europese Raad. Daarna zal de laatste triloog met het Europees Parlement op 15 december worden gehouden en zal de plenaire stemming van het Europees Parlement op 17 december plaatsvinden. De onderhandelingen zullen zich met name toespitsen op de herziening van het Europese emissiehandelssysteem (ETS): het veilingregime voor de elektriciteitssector, het veilingregime voor de industrie, de aanpak van *carbon leakage* en het vraagstuk van solidariteit.

Het kabinet is positief gestemd over het verloop van de onderhandelingen tot nu toe. In het zicht van de eindstreep lijken de onderhandelingen te verharderen, mede als gevolg van de internationale financiële crisis. De tegengestelde belangen tussen verschillende (groepen) lidstaten zullen in het eindspel nog tot de nodige discussies en uiteindelijk compromissen moeten leiden. Om het politiek akkoord te bereiken zullen alle partijen zich flexibel op moeten stellen. Nederland is daartoe bereid en stelt zich constructief op, maar niet tegen elke prijs. Duidelijk is dat de doelstellingen en systematiek van het pakket overeind moeten blijven, alsmede de balans in financiële lasten. Nederland zal er op toezien dat het risico wordt afgedekt dat Europa als gevolg van het veilen bedrijven en daarmee werkgelegenheid verliest. Daarbij zullen vanzelfsprekend ook de belangen van de Nederlandse industrie goed in het oog worden gehouden.

Gemeenschappelijk landbouw beleid

Het Franse voorzitterschap markeert kort in de conclusies van de ER de succesvolle afronding van de resultaten van de zogenaamde *health check* van het GLB, waarover in de Landbouwwraad van 21 november jl. een politiek akkoord werd bereikt.¹ Dit akkoord heeft betrekking op een aantal tussentijdse aanpassingen van het landbouwbeleid voor de periode tot 2013, binnen de kaders van de lopende Financiële Perspectieven.

Externe betrekkingen en veiligheid

EVDB

De Europese Raad zal conclusies aannemen over de versterking van het Europees Veiligheids- en Defensiebeleid in navolging van de besprekingen tijdens de RAZEB. Specifiek betreffen deze de evaluatie van de Europese Veiligheidsstrategie en de versterking van de civiele en militaire capaciteiten.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.